

Informátor Oddělení klinické biochemie FNOL
č. 6/ 2014
Kvantitativní stanovení kyseliny hyaluronové v séru
Kvantitativní stanovení dihydrotestosteronu v séru

1. Počínaje dnem 1.7. 2014 zavádí OKB FNOL stanovení kyseliny hyaluronové v séru.

Princip a klinický význam vyšetření:

Kyseliny hyaluronová (HA) je hlavní složkou pojivových tkání. Zvýšené sérové hodnoty jsou zjišťovány během její nadměrné syntézy (např. u onemocnění kloubů, kůže), a také u jaterní fibrózy/cirhózy. Dědičná onemocnění s poruchou metabolismu HA (Wernerův sy) jsou spojeny s předčasným stárnutím.

Některé malignity (mezoteliom a Wilmsův tumor) produkují HA nebo faktory působící produkci HA, a jsou provázeny vysokými hladinami v séru.

Zvýšené hladiny nacházíme u zánětlivých procesů jako je psoriáza, a také u septických stavů. Sérové hladiny jsou ovlivněny věkem, pohlavím, příjmem potravy a fyzickou aktivitou.

Indikace k vyšetření:

Onemocnění jater

Pacienti s rozsáhlou jaterní fibrózou a cirhózou mají výrazně zvýšené sérové hladiny. S progresí fibrózy stoupají i hladiny HA. Hladiny HA je možno použít i k sledování efektu antifibrotické terapie.

Onemocnění kloubů

Zvýšené hladiny HA nacházíme u pacientů s revmatoidní artritidou (RA) i u pacientů s osteoartrózou. Koncentrace korelují se stupněm zánětu a synoviální proliferace.

Maligní onemocnění

U některých tumorů (ca prostaty a prsu) se zdá, že sérové hladiny HA korelují se stupněm onemocnění a mohly by být použity ke sledování progresse onemocnění a účinnosti terapie.

Diabetes mellitus

Sérové hladiny HA jsou signifikantně vyšší u diabetiků a korelují s hladinou plazmatické glukózy. Hladina HA koreluje s výskytem diabetické angiopatie.

Režim vyšetření: RUTINA, prováděno 1 x za 3 týdny (dle počtu vzorků).

Odběrové, preanalytické a transportní pokyny:

Srážlivá krev, odběr na lačno, materiál je nutno transportovat do laboratoře při teplotě (4-25 °C) do 2 hodin po odběru. Stabilita vzorku při 2-8 °C je 3 dny.

Žádanka: elektronická nebo žádanka o biochemické vyšetření RUTINA (metoda HA).

Hodnocení:

Dospělí (M, Ž): < 90 µg/l

Bližší informace v Katalogu laboratorních vyšetření FNOL.

2. Počínaje dnem 1. 7. 2014 zavádí OKB FNOL stanovení dihydrotestosteronu v séru.

Princip a klinický význam vyšetření:

Dihydrotestosteron (DHT, 5- α -dihydrotestosteron) je vlastní účinná forma mužských pohlavních hormonů, který vzniká redukcí testosteronu v cílových orgánech (zejména v semenných váčcích, prostatě, zevním genitálu, částech kůže, ochlupení). Enzymem, který řídí tuto redukci testosteronu na DHT, je 5- α -reduktáza.

Indikace k vyšetření:

U zdravých dospělých osob jsou vyšší koncentrace DHT spojovány s rozvojem benigní hyperplazie prostaty nebo karcinomu prostaty, a také s mužským typem tělesného ochlupení. Pro léčbu hyperplazie prostaty a pro léčbu androgenní alopecie nebo hirzutizmu se osvědčilo podávání inhibitorů 5- α -RD druhé generace (finasterid, dutasterid).

Sledování sérových hladin DHT má význam především u pacientů léčených inhibitory 5- α -RD. Pro správné sledování efektu terapie se doporučuje provést odběr krve před zahájením léčby a následné odběry v průběhu léčby.

Režim vyšetření: RUTINA, prováděno v režimu 1 x za měsíc (v závislosti na počtu klinických požadavků častěji, po dohodě s laboratoří na tel. 4233).

Odběrové, preanalytické a transportní pokyny:

Srážlivá krev, materiál je nutno transportovat do laboratoře při teplotě (při 4-25 °C) do 4 hodin po odběru. Stabilita vzorku při 2-8 °C je 1 den.

Žádanka: elektronická nebo žádanka o biochemické vyšetření RUTINA (metoda DHT).

Hodnocení:

Dospělí (muži):	1,03 – 2,92 nmol/l
Dospělí (ženy):	0,14 – 0,76 nmol/l
Děti (prepubertální):	< 0,10 nmol/l

Bližší informace v Katalogu laboratorních vyšetření FNOL.

Vypracovali:
MUDr. Pavla Petrová
RNDr. Jiří Lukeš

Schválil:
Ing. Dalibor Novotný, Ph.D.